

32003D0033

2003 1 16

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 11/27

TARYBOS SPRENDIMAS

2002 gruodžio 19 d.

kurio pagal Direktyvos 1999/31/EB 16 straipsnį ir II priedą nustatomi atliekų priėmimo į sąvartynus kriterijai ir tvarka

(2003/33/EB)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvą 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų ⁽¹⁾, ypač į jos 16 straipsnį ir II priedą,

kadangi:

- (1) Pagal Direktyvos 1999/31/EB 16 straipsnį Komisija kiekvienai sąvartynų klasei turi nustatyti specifinius kriterijus ir (arba) analizės metodus bei ribines vertes.
- (2) Turėtų būti nustatyta atliekų priimtumo sąvartynuose nustatymo tvarka.
- (3) Į skirtingų klasių sąvartynus priimamoms atliekoms turėtų būti nustatytos ribinės vertės ir kiti kriterijai.
- (4) Turėtų būti nustatyti analizės metodai atliekų priimtimumui sąvartynuose nustatyti.
- (5) Techniniu požiūriu tikslinga šio sprendimo priede nustatyti kriterijų ir tvarkos netaikyti gavybos pramonės atliekoms, šalinamoms gavybos vietoje.
- (6) Valstybės narėms turėtų būti skirtas tinkamas trumpas pereinamasis laikotarpis, kad jos galėtų sukurti šiam sprendimui taikyti reikalingą sistemą, valstybės narėms taip pat gali būti reikalingas dar viena neilgas pereinamasis laikotarpis, kurio metu jos užtikrintų ribinių verčių taikymą.

- (7) Šiame sprendime numatytos priemonės neatitinka 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų ⁽²⁾ 18 straipsniu įkurto komiteto nuomonės. Dėl to pagal tos direktyvos 18 straipsnio 4 dalį jas turi patvirtinti Taryba,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Šiuo sprendimu remiantis Direktyvoje 1999/31/EB, ypač jos II priede, pateiktais principais nustatomi atliekų priėmimo į sąvartynus kriterijai ir tvarka.

2 straipsnis

Valstybės narės, nustatydamos atliekų priimtimumą sąvartynuose, taiko šio sprendimo priedo 1 skirsnyje pateiktą tvarką.

3 straipsnis

Valstybės narės užtikrina, kad atliekos į sąvartyną priimamos tik tada, jeigu jos atitinka priėmimo į atitinkamos klasės sąvartynus kriterijus, nustatytus šio sprendimo priedo 2 skirsnyje.

4 straipsnis

Šio sprendimo priedo 3 skirsnyje išvardyti bandinių ėmimo ir analizės metodai taikomi nustatant atliekų priimtimumą sąvartynuose.

⁽¹⁾ OL L 182, 1999 7 16, p. 1.⁽²⁾ OL L 194, 1975 7 25, p. 39. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos sprendimu 96/350/EB (OL 135, 1996 6 6, p. 23).

5 straipsnis

Nepažeidžiant galiojančių Bendrijos teisės aktų, šio sprendimo priede pateikti kriterijai ir tvarka netaikomi atliekomis, susidarantioms mineralinių išteklių paieškos, gavybos, apdorojimo ir sandėliavimo metu, taip pat darbo karjeruose metu, jeigu tos atliekos šalinamos vietoje. Jeigu nėra konkrečių Bendrijos teisės aktų, valstybės narės taiko nacionalinius kriterijus ir tvarką.

6 straipsnis

Visus pakeitimus, kurie bus būtini ateityje derinant šį sprendimą su mokslo ir technikos pažanga, pavyzdžiui, dėl ribinių verčių sąrašuose pateiktų parametrų koregavimo ir (arba) priėmimo į papildomų pakategorių nepavojingų atliekų sąvartynus kriterijų ir ribinių verčių nustatymo, tvirtina Komisija, padedama komiteto, įkurto Direktyvos 75/442/EEB 18 straipsniu.

7 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja 2004 m. liepos 16 d.
2. Valstybės narės ima taikyti šio sprendimo priedo 2 skirsnyje nustatytus kriterijus iki 2005 m. liepos 16 d.

8 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2002 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. FISCHER BOEL

PRIEDAS

ATLIEKŲ PRIĖMIMO Į SAŲVARTYNUS KRITERIJAI IR TVARKA

Įvadas

Šiame priede pagal Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų („Atliekų tvarkymo direktyva“) II priedą nustatoma vienoda atliekų klasifikacijos ir priėmimo tvarka.

Pagal Sutarties 176 straipsnį valstybėms narėms nedraudžiama išlaikyti ar įvesti griežtesnes apsaugos priemonės, negu nustatyta šiame priede, jeigu tokios priemonės suderinamos su Sutartimi. Tai gali būti ypač svarbu, kai kalbama apie 2 skirsnyje minimas kadmio ir gyvsidabrio ribines vertes. Valstybės narės taip pat gali įvesti ribines vertes į 2 skirsnį neįtrauktoms medžiagoms.

Šio priedo 1 skirsnyje nustatoma atliekų priimtumo sąvartynuose nustatymo tvarka. Šią tvarką sudaro pagrindinis apibūdinimas, atitikties bandymas ir patikra vietoje, kaip apibrėžta Atlieku tvarkymo direktyvos II priedo 3 skirsnyje.

Šio priedo 2 skirsnyje nustatomi priėmimo į kiekvienos klasės sąvartynus kriterijai. Atliekos į sąvartynus gali būti priimtose tik tada, jeigu jos atitinka šio priedo 2 skirsnyje nustatytus priėmimo į atitinkamos klasės sąvartyną kriterijus.

Šio priedo 3 skirsnyje išvardyti metodai, taikytini imant atliekų bandinius ir juos analizuojant.

A priedėlyje apibrėžiamas požeminėms saugykloms būtinas saugumo įvertinimas.

B priedėlis yra informacinis priedas, kuriame pateikiama direktyvoje numatytų atliekų tvarkymo galimybių apžvalga ir galimų sąvartynuose šalinamų nepavojingų atliekų pakategorių pavyzdžiai.

1. ATLIEKŲ PRIĖMIMO Į SAŲVARTYNUS TVARKA

1.1. Pagrindinis apibūdinimas

Pagrindinis apibūdinimas yra pirmasis priėmimo tvarkos etapas ir išsamus atliekų apibūdinimas, surenkant visą informaciją, būtiną saugiam ilgalaikiam atliekų šalinimui. Pagrindinis apibūdinimas yra būtinas kiekvienos rūšies atliekomis.

1.1.1. Pagrindinio apibūdinimo paskirtis

- pagrindinė informacija apie atliekas (rūšis ir kilmė, sudėtis, vienalytiškumas, išplovimo galimybės ir, kai būtina ir yra, kitos būdingos savybės)
- pagrindinė informacija, leidžianti suprasti, kas vyksta su atliekomis sąvartyne ir apdorojimo galimybės, kaip nustatyta Atlieku tvarkymo direktyvos 6 straipsnio a punkte
- atliekų įvertinimas lyginant su ribinėmis vertėmis
- pagrindinių kintamųjų (kritinių parametru) atitikties bandymui radimas ir atitikties bandymo supaprastinimo galimybės (leidžiančios matuoti žymiai mažiau sudėtinių dalių, tačiau tik po to, kai pateikiama atitinkama informacija). Apibūdinimo metu gali būti nustatyti pagrindinio apibūdinimo supaprastintos analizės tvarkos rezultatų santykiai, taip pat atitikties bandymų dažnis.

Jeigu pagrindinio atliekų apibūdinimo metu nustatoma, kad atliekos atitinka šio priedo 2 skirsnyje nustatytus sąvartyno klasės kriterijus, jos laikomos priimtomis šios klasės sąvartynuose.

Atliekų gamintojas arba, standartinė tvarka, už jų tvarkymą atsakingas asmuo turi užtikrinti, kad apibūdinimo informacija būtų teisinga.

Operatorius saugo būtinos informacijos įrašus valstybės narės nustatytą laikotarpį.

1.1.2. Pagrindinio atliekų apibūdinimo esminiai reikalavimai

- a) atliekų šaltinis ir kilmė;
- b) informacija apie procesą, kurio metu susidaro atliekos (žaliavų ir produktų aprašymas ir savybės);
- c) atliekų apdorojimo, atliekamo laikantis Atliekų tvarkymo direktyvos 6 straipsnio a punkto, aprašymas arba priežastčių, dėl kurių toks apdorojimas nelaikomas būtinu, santrauka;
- d) atliekų sudėties ir, jeigu svarbu, išplovimo duomenys;
- e) atliekų išvaizda (kvapas, spalva, fizinė forma);
- f) kodas pagal Europos atliekų sąrašą (Komisijos sprendimas 2001/118/EB) ⁽¹⁾;
- g) pavojingoms atliekoms panašių įrašų atveju: atitinkamos pavojingos savybės pagal 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų ⁽²⁾ III priedą;
- h) informacija, įrodanti, kad tos atliekos nepatenka į išimtis, numatytas direktyvos dėl sąvartynų 5 straipsnio 3 dalyje;
- i) sąvartynų, į kuriuos tos atliekos gali būti priimtose, klasė;
- j) jei reikia, papildomos apsaugos priemonės, kurių reikia imtis sąvartyne;
- k) patikrinimas, ar atliekos gali būti perdirbtos ar regeneruotos.

1.1.3. Analizė

Paprastai atliekas reikia iširti, siekiant gauti pirma minėtos informacijos. Be duomenų apie išplovimą, turėtų būti žinoma arba nustatyta analizės metu atliekų sudėtis. Tarp pagrindinio apibūdinimo tyrimų visada turi būti ir atitikties bandymu metu atliekami tyrimai.

Apibūdinimo turinys, reikalingos laboratorinės analizės apimtis ir pagrindinio apibūdinimo bei atitikties bandymų sąryšis priklauso nuo atliekų rūšies. Galima išskirti:

- a) vieno proceso metu reguliariai susidarantias atliekas;
- b) nereguliariai susidarantias atliekas.

a ir b punktuose nusakytas apibūdinimas suteikia informacijos, kurią galima betarpiškai lyginti su priėmimo į atitinkamos klasės sąvartynus kriterijais, taip pat, papildomai, gali būti pateikta aprašomosios informacijos (pvz., šalinimo kartu su komunalinėmis atliekomis pasekmės).

a) Vieno proceso metu reguliariai susidarantios atliekos

Tai atskiros ir pastovios atliekos, reguliariai susidarantios to paties proceso metu, kai:

- atliekas sukuriantis įrengimas ir procesas yra gerai žinomas, o procese naudojamos žaliavos ir pats procesas yra visiškai apibrėžtas,
- įrengimo operatorius pateikia visą reikalingą informaciją ir praneša sąvartyno operatoriui apie proceso pakeitimus (ypač procese naudojamų žaliavų pakeitimus).

Dažnai procesas vyksta viename įrengime. Atliekos taip pat gali būti susidariusios skirtinguose įrengimuose, jeigu galima nustatyti vieną grandinę su bendromis savybėmis ir žinomomis ribomis (pvz., pelenai, susidarę deginant komunalines atliekas).

Tokių atliekų pagrindinį apibūdinimą sudaro esminiai reikalavimai, išvardyti 1.1.2 skirsnyje, o ypač šie:

- atskirų atliekų sudėties intervalas,
- būdingų savybių intervalas ir kintamumas,
- jei būtina, atliekų išplovimo galimybės, nustatytos atlikus atliekų partijos salvos susidarymo bandymą ir (arba) prasisunkimo bandymą ir (arba) priklausomybės nuo pH bandymą,
- pagrindiniai kintamieji, kuriuos būtina reguliariai analizuoti.

⁽¹⁾ OL L 47, 2001 2 16, p. 1.

⁽²⁾ OL L 377, 1991 12 31, p. 20. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 31/1994/EB (OL L 168, 1994 7 2, p. 28).

Jeigu atliekos susidaro vieno proceso metu skirtinguose įrengimuose, turi būti pateikta informacija apie įvertinimo apimtį. Taigi, turi būti atlikta pakankamai matavimų, kad būtų atskleistas atliekų būdingų savybių intervalas ir kintamumas. Po to atliekos gali būti laikomos apibūdintomis ir su jomis atliekami tik atitikties bandymai, išskyrus atvejus, kai įvyksta reikšmingų pokyčių jų susidarymo procese.

Vieno proceso metu viename įrengime susidariusių atliekų matavimo rezultatai gali liudyti tik apie nežymius atliekų savybių nukrypimus, palyginti su atitinkamomis ribinėmis vertėmis. Po to atliekos gali būti laikomos apibūdintomis ir su jomis atliekami tik atitikties bandymai, išskyrus atvejus, kai įvyksta reikšmingų pokyčių jų susidarymo procese.

Atliekų iš atliekų supylimo ar maišymo įrangos, atliekų perkrovimo stočių ar mišrių atliekų srautų iš atliekų kolektorių savybės gali labai skirtis. Į tai reikėtų atsižvelgti rengiant pagrindinį apibūdinimą. Gali būti, kad tokios atliekos bus priskirtos b punkte apibūdintoms atliekoms.

b) Nereguliariai susidarančios atliekos

Šios atliekos nesusidaro reguliariai vieno proceso metu viename įrengime ir nėra visiškai apibūdinto atliekų srauto dalis. Kiekviena susidariusi tokių atliekų partija turi būti apibūdinta. Pagrindinį apibūdinimą sudaro esminiai pagrindinio apibūdinimo reikalavimai. Kadangi turi būti apibūdinta kiekviena partija, atitikties bandymas nereikalingas.

1.1.4. *Atvejai, kai bandymai nebūtini*

Pagrindinio apibūdinimo bandymų galima neatlikti tokiais atvejais:

- a) atliekos įtrauktos į atliekų, su kuriomis nereikia atlikti bandymų, sąrašą, nustatytą šio priedo 2 skirsnyje;
- b) visa pagrindiniam apibūdinimui reikalinga informacija yra žinoma ir tinkamomis priemonėmis įtikinamai pagrįsta kompetentingai institucijai;
- c) tam tikrų rūšių atliekoms, kurias analizuoti nepraktiška arba kurioms nėra tinkamos bandymų tvarkos ir priėmimo kriterijų. Tai turi būti pagrįsta ir įforminta dokumentais, pateikiant priežastis, dėl kurių atliekos laikomos priimtiniomis šios klasės sąvartynuose.

1.2. **Patikros bandymas**

Kai, remiantis pagrindiniu apibūdinimu, aprašytu 1 skirsnyje, nustatoma, kad atliekos gali būti priimtos į tam tikros klasės sąvartyną, su jomis atliekamas patikros bandymas siekiant nustatyti, ar jos atitinka pagrindinio apibūdinimo rezultatus ir susijusius priėmimo kriterijus, nustatytus 2 skirsnyje.

Patikros bandymo paskirtis yra periodiškai reguliariai susidarančių atliekų srautų tikrinimas.

Svarbūs tikrintini parametrai nustatomi pagrindiniame apibūdinime. Parametrai turi būti susiję su pagrindine apibūdinimo informacija; būtina patikrinti tik kritinius parametrus (pagrindinius kintamuosius), nustatytus pagrindiniame apibūdinime. Tikrinimo metu turi būti įrodyta, kad kritiniai atliekų parametrai atitinka ribines vertes.

Atitikties bandymo metu atliekami tyrimai yra vieni ar daugiau tyrimų, atliekamų rengiant pagrindinį apibūdinimą. Bandymą sudaro bent partijos išplovimo bandymas. Tokio bandymo metu taikomi 3 skirsnyje išvardyti metodai.

Jeigu su kuriomis nors atliekomis leidžiama neatlikti pagrindinio apibūdinimo bandymų, remiantis 1.1.4 punkto a ir c papunkčiais, su jomis taip pat leidžiama neatlikti ir atitikties bandymo. Tačiau neatliekant bandymų reikia kitais būdais patikrinti, ar jos atitinka pagrindinio apibūdinimo informaciją.

Atitikties bandymai atliekami ne rečiau kaip kartą per metus, o operatorius visais atvejais turi užtikrinti, kad patikros bandymų apimtis ir jų atlikimo dažnis atitiktų pagrindiniame apibūdinime nustatytus reikalavimus.

Įrašai apie bandymų rezultatus saugomi valstybės narės nustatytą laikotarpį.

1.3. Patikra vietoje

Kiekvienas į sąvartyną pristatytas atliekų krovinyms apžiūrimas prieš iškrovimą ir po jo. Patikrinami būtini dokumentai.

Jeigu atliekas į savo valdomą sąvartyną siunčia atliekų gamintojas, tokį patikrinimą galima atlikti išsiuntimo vietoje.

Atliekos gali būti priimtos į sąvartyną, jeigu jos yra tokios pačios kaip ir tos, su kuriomis buvo atlikti pagrindinio apibūdinimo ir atitikties bandymai, ir kurios aprašytos lydraščiuose. Jei taip nėra, atliekos neturi būti priimtos.

Valstybės narės nustato patikros vietoje reikalavimus, jei reikia, įtraukdamos ir tinkamus greitos analizės metodus.

Pristačius atliekas periodiškai imami jų bandiniai. Po to, kai atliekos priimamos, šie bandiniai saugomi valstybės narės nustatyta laiko tarpą (ne trumpiau kaip vieną mėnesį; žr. Atliekų tvarkymo direktyvos 11 straipsnio b punktą).

2. ATLIEKŲ PRIĖMIMO KRITERIJAI

Šiame skirsnyje nustatomi atliekų priėmimo į kiekvienos klasės sąvartynus kriterijai, įskaitant požeminėms saugykloms taikomus kriterijus.

Tam tikromis aplinkybėmis priimtinos iki trijų kartų didesnės šiame skirsnyje išvardytų specifinių parametru (išskyrus ištirpusią organinę anglį (IOA) 2.1.2.1, 2.2.2, 2.3.1 ir 2.4.1 punktuose, BTEX, polichloruotus bifenilus ir alyvą 2.1.2.2 punkte, bendrą organinę anglį (BOA) ir pH 2.3.2 punkte bei nuostolius dėl užsidegimo (NDU) ir (arba) BOA 2.4.2 punkte, ir leidus padidinti BOA ribinę vertę 2.1.2.2 punkte ne daugiau kaip du kartus) ribinės vertės, jeigu

- kompetentinga institucija kiekvienu atveju duoda leidimą priimti nurodytas atliekas į tam tikrą sąvartyną, atsižvelgdama į sąvartyno ir jo apylinkių ypatybes, ir
- remiantis rizikos įvertinimu, sąvartyne išskiriamų teršalų (įskaitant salvą) kiekis, atsižvelgiant į šiame skirsnyje išvardytų specifinių parametru ribines vertes, nekelia jokio papildomo pavojaus aplinkai.

Valstybės narės praneša Komisijai, kiek leidimų remiantis šia nuostata buvo išduota per metus. Tokios ataskaitos Komisijai siunčiamos kas trejus metus kartu su ataskaitomis apie Atliekų tvarkymo direktyvos įgyvendinimą, laikantis tos direktyvos 15 straipsnyje nustatytų sąlygų.

Valstybės narės apibrėžia šiame skirsnyje nustatytų ribinių verčių atitikties kriterijus.

2.1. Inertinių atliekų sąvartynų kriterijai

2.1.1. *Atliekų, kurias be tyrimų galima priimti į inertinių atliekų sąvartynus, sąrašas*

Toliau pateiktame trumpame sąrašė išvardytos atliekos laikomos atitinkančiomis Atliekų tvarkymo direktyvos 2 straipsnio e punkte apibrėžtų inertinių atliekų kriterijus ir 2.1.2 punkte išvardytus kriterijus. Šias atliekas be tyrimų galima priimti į inertinių atliekų sąvartyną.

Atliekas turi sudaryti vienas vienos rūšies atliekų srautas (iš vieno šaltinio). Gali būti kartu priimamos skirtingos į sąrašą įtrauktos atliekos, jeigu jų šaltinis tas pats.

Kilus įtarimų dėl galimos taršos (remiantis apžiūros rezultatais arba žiniomis apie atliekų kilmę), turi būti atlikti tyrimai arba atliekos turi būti nepriimtos. Jeigu į sąrašą įtrauktos atliekos užterštos arba jose yra toks kitų medžiagų, pavyzdžiui, metalų, asbesto, plastikų, chemikalų ir pan., kiekis, kad dėl atliekų atsirandanti rizika sudaro pakankamą pagrindą jas šalinti kitų klasių sąvartynuose, tokių atliekų negalima priimti inertinių atliekų sąvartynuose.

Jeigu kyla abejonų dėl to, ar atliekos atitinka inertinių atliekų apibrėžimą pagal Atliekų tvarkymo direktyvos 2 straipsnio e punktą ir 2.1.2 punkte išvardytus kriterijus arba dėl to, ar atliekose nėra teršalų, turi būti atlikti tyrimai. Šiam tikslui taikomi 3 skirsnyje pateikti metodai.

EWC kodas	Aprašymas	Suvaržymai
1011 03	Stiklo pagrindu pagamintų pluoštinių medžiagų atliekos	Tik be organinių rišiklių
1501 07	Stiklas, stiklo tara	
1701 01	Betonas	Tik atrinktos statybų ir griovimo darbų atliekos (*)
1701 02	Plytos	Tik atrinktos statybų ir griovimo darbų atliekos (*)
1701 03	Čerpės ir keramika	Tik atrinktos statybų ir griovimo darbų atliekos (*)
1701 07	Betono, plytų, čerpių ir keramikos mišiniai	Tik atrinktos statybų ir griovimo darbų atliekos (*)
1702 02	Stiklas	
1705 04	Dirvožemis ir akmenys	Išskyrus viršutinę dirvožemio dangą, durpes; išskyrus dirvožemį ir akmenis iš užterštų vietų
1912 05	Stiklas	
2001 02	Stiklas	Tik atskirai surinktas stiklas
2002 02	Dirvožemis ir akmenys	Tik atliekos iš sodų ir parkų; išskyrus viršutinę dirvožemio dangą, durpes

(*) Atrinktos statybos ir griovimo darbų atliekos: nedidelis kitų rūšių medžiagų (pavyzdžiui, metalų, plastikų, dirvožemio, organinių medžiagų, medžio, gumos ir pan.) kiekis. Turi būti žinoma atliekų kilmė.

- Jokių statybos ir griovimo darbų atliekų iš statinių, užterštų pavojingomis neorganinėmis ir organinėmis medžiagomis, pvz., dėl gamybos procesų statybos metu, dirvožemio taršos, pesticidų ar kitų pavojingų medžiagų sandėliavimo ir naudojimo, išskyrus atvejus, kai išsiaiškinama, kad sugriautas statinys nebuvo labai užterštas.
- Jokių statybos ir griovimo darbų atliekų iš statinių, apdorotų, padengtų ar nudažytų medžiagomis, kuriose yra žymus pavojingų medžiagų kiekis.

Su atliekomis, neįtrauktomis į šį sąrašą, reikia atlikti 1 skirsnyje apibrėžtus bandymus, kad būtų nustatyta, ar jos atitinka 2.1.2 punkte pateiktus atliekų priimtimumo inertinių atliekų sąvartynuose kriterijus.

2.1.2. *Atliekų, priimtinių inertinių atliekų sąvartynuose, ribinės vertės*

2.1.2.1. Ribinės išplovimo vertės

Atliekoms, priimtinioms inertinių atliekų sąvartynuose, taikomos tokios ribinės išplovimo vertės, bendram išleidimui apskaičiuotos kaip skysčio ir kietosios medžiagos santykis (L/S), lygus 2 l/kg ir 10 l/kg, o C_0 išreiškiamos tiesiogiai mg/l (pirmajam prasisunkimo bandymo eliuatui $L/S = 0,1$ l/kg). Valstybės narės nustato, kokį bandymų metodą (žr. 3 skirsnį) ir atitinkamas lentelėje pateiktas ribines vertes taikyti.

Sudedamasis elementas	$L/S = 2$ l/kg	$L/S = 10$ l/kg	C_0 (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
As	0,1	0,5	0,06
Ba	7	20	4
Cd	0,03	0,04	0,02
Cr iš viso	0,2	0,5	0,1

Sudedamasis elementas	L/S = 2 l/kg	L/S = 10 l/kg	C ₀ (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
Cu	0,9	2	0,6
Hg	0,003	0,01	0,002
Mo	0,3	0,5	0,2
Ni	0,2	0,4	0,12
Pb	0,2	0,5	0,15
Sb	0,02	0,06	0,1
Se	0,06	0,1	0,04
Zn	2	4	1,2
Chloridai	550	800	460
Fluoridai	4	10	2,5
Sulfatai	560 (*)	1 000 (*)	1 500
Fenolio indeksas	0,5	1	0,3
IOA (**)	240	500	160
BIK (***)	2 500	4 000	–

(*) Jeigu atliekose esantys sulfatai neatitinka šių verčių, jos vis tik gali būti laikomos atitinkančiomis priėmimo kriterijus, jeigu išplovimas neviršija nė vienos iš šių verčių: 1 500 mg/l CO, kai L/S = 0,1 l/kg, ir 6 000 mg/kg, kai L/S = 10 l/kg. Nustatant ribinę vertę, kai L/S = 0,1 l/kg esant pradinėms pusiausvyros sąlygoms, reikia atlikti prasisunkimo bandymą, o vertę, kai L/S = 10 l/kg, galima apskaičiuoti arba atliekų partijos išplovimo bandymu, arba prasisunkimo bandymu, esant vietos pusiausvyrai artimoms sąlygoms.

(**) Jeigu atliekose esanti IOA neatitinka šių verčių, kai yra esama pH vertė, tada galima atlikti bandymą esant L/S = 10 l/kg ir pH nuo 7,5 iki 8,0. Atliekos gali būti laikomos atitinkančios IOA priimtumo kriterijus, jeigu šio bandymo metu gautas rezultatas neviršija 500 mg/kg (yra pavyzdinis metodas, paremtas prEN 14429).

(***) Bendrų ištirpusių kietųjų dalelių (BIK) vertes galima pakaitomis taikyti sulfatų ir chloridų vertėms.

2.1.2.2. Ribinės bendro organinių medžiagų kiekio vertės

Be ribinių išplovimo verčių pagal 2.1.2.1 punktą, inertinės atliekos taip pat turi atitikti šias papildomas ribines vertes:

Medžiaga	Vertė mg/kg
BOA (bendra organinė anglis)	30 000 (*)
BTEX (benzenas, toluenas, etilbenzenas ir ksilenai)	6
PCBs (polichloruoti bifenilai, 7 giminingos medžiagos)	1
Alyva (C10 – C40)	500
PAA (policikliniai aromatiniai angliavandeniliai)	Vertę nustato valstybės narės

(*) Dirvožemiams kompetentinga institucija gali leisti didesnę ribinę vertę, jeigu IOA vertė 500 mg/kg pasiekiamą, kai L/S = 10 l/kg ir yra esama dirvožemio pH vertė arba pH vertė yra nuo 7,5 iki 8,0.

2.2. Nepavojingų atliekų sąvartynams taikomi kriterijai

Valstybės narės gali sukurti nepavojingų atliekų sąvartynų pakategores.

Šiame priede ribinės vertės nustatytos tik nepavojingoms atliekoms, kurios šalinamos toje pačioje sekcijoje, kaip ir stabilios, nereaguojančios pavojingos atliekos.

2.2.1. Į nepavojingų atliekų sąvartynus be bandymų priimamos atliekos

Atliekų tvarkymo direktyvos 2 straipsnio b punkte apibrėžtos atliekos, Europos atliekų sąrašo 20 skyriuje klasifikuojamos kaip nepavojingos, atskirai surinktos nepavojingos buitinių atliekų dalys ir tokios pačios nepavojingos kitos kilmės medžiagos gali būti be bandymų priimtos į nepavojingų atliekų sąvartynus.

Atliekos gali būti nepriimtos, jeigu jos pirmiausia nebuvo apdorotos pagal Atliekų tvarkymo direktyvos 6 straipsnio a punktą arba, jeigu jos užterštos tiek, kad dėl to atsiradusi rizika sudaro pakankamą pagrindą šalinti jas kitur.

Jos gali nebūti priimamos į sekcijas, į kurias pagal direktyvos dėl sąvartynų 6 straipsnio c punkto iii papunktį priimamos stabilios, nereaguojančios pavojingos medžiagos.

2.2.2. Ribinės nepavojingų atliekų vertės

Granuliuotoms nepavojingoms atliekoms, priimamoms į tą pačią sekciją, kaip ir stabilios, nereaguojančios pavojingos medžiagos, taikomos toliau pateiktos ribinės vertės, bendram išleidimui apskaičiuotos esant $L/S = 2$ l/kg ir 10 l/kg, o C_0 išreiškiamos tiesiogiai mg/l (pirmajam prasisunkimo bandymo eliatui $L/S = 0,1$ l/kg). Granuliuotoms atliekoms priskiriamos visos nemonolitinės atliekos. Valstybės narės nustato, kokį bandymų metodą (žr. 3 skirsnį) ir atitinkamas lentelėje pateiktas ribines vertes taikyti.

Sudedamasis elementas	L/S = 2 l/kg	L/S = 10 l/kg	C_0 (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
As	0,4	2	0,3
Ba	30	100	20
Cd	0,6	1	0,3
Cr iš viso	4	10	2,5
Cu	25	50	30
Hg	0,05	0,2	0,03
Mo	5	10	3,5
Ni	5	10	3
Pb	5	10	3
Sb	0,2	0,7	0,15
Se	0,3	0,5	0,2
Zn	25	50	15
Chloridai	10 000	15 000	8 500

Sudedamasis elementas	L/S = 2 l/kg	L/S = 10 l/kg	C ₀ (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
Fluoridai	60	150	40
Sulfatai	10 000	20 000	7 000
IOA (*)	380	800	250
BIK (**)	40 000	60 000	–

(*) Jeigu atliekose esanti IOA neatitinka šių verčių, kai yra esama pH vertė, tada galima atlikti bandymą esant L/S = 10 l/kg ir pH nuo 7,5 iki 8,0. Atliekos gali būti laikomos atitinkančios IOA priimtino kriterijus, jeigu šio bandymo metu gautas rezultatas neviršija 800 mg/kg (yra pavyzdinis metodas, paremtas prEN 14429).

(**) BIK vertes galima pakaitomis taikyti sulfatų ir chloridų vertėms.

Valstybės narės nustato kriterijus monolitinėms atliekoms, kad būtų užtikrintas toks pats aplinkosaugos lygis, kaip ir taikant pirma pateiktas ribines vertes.

2.2.3. Gipso atliekos

Nepavojingos medžiagos iš gipso turi būti šalinamos tik tose nepavojingų atliekų sąvartynų sekcijose, kuriose nepriimamos jokios biologiškai skaidomos atliekos. BOA ir IOA ribinės vertės, pateiktos 2.3.2 ir 2.3.1 punktuose, taikomos atliekoms, pašalintoms kartu su medžiagomis iš gipso.

2.3. Pavojingų atliekų, pagal 6 straipsnio c punkto iii papunktį priimamų į nepavojingų medžiagų sąvartynus, kriterijai

Stabilios, nereaguojančios reiškia, kad atliekų išplovimo metu susidaranti salvos savybės per ilgą laiką, taip suprojektuotame sąvartyne ar atsižvelgiant į prognozuojamas avarijas, nepablogės dėl:

- pokyčių pačiose atliekose (pavyzdžiui, vykstant biologiniam skaidymui),
- ilgalaikio aplinkos sąlygų poveikio (pavyzdžiui, vandens, oro, temperatūros, mechaninio spaudimo),
- kitų atliekų poveikio (įskaitant iš atliekų susidaranti produktus, pvz., salvą ir dujas).

2.3.1. Ribinės išplovimo vertės

Granuliuotoms pavojingoms atliekoms, priimamoms į nepavojingų medžiagų sąvartynus, taikomos toliau pateiktos ribinės išplovimo vertės, bendram išleidimui apskaičiuotos esant L/S = 2 l/kg ir 10 l/kg, o C₀ išreiškiamos tiesiogiai mg/l (pirmajam prasisunkimo bandymo eliuatui L/S = 0,1 l/kg). Granuliuotoms atliekoms priskiriamos visos nemonolitinės atliekos. Valstybės narės nustato, kokį bandymų metodą ir atitinkamas lentelėje pateiktas ribines vertes taikyti.

Sudedamasis elementas	L/S = 2 l/kg	L/S = 10 l/kg	C ₀ (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
As	0,4	2	0,3
Ba	30	100	20
Cd	0,6	1	0,3
Cr iš viso	4	10	2,5

Sudedamasis elementas	L/S = 2 l/kg	L/S = 10 l/kg	C ₀ (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
Cu	25	50	30
Hg	0,05	0,2	0,03
Mo	5	10	3,5
Ni	5	10	3
Pb	5	10	3
Sb	0,2	0,7	0,15
Se	0,3	0,5	0,2
Zn	25	50	15
Chloridai	10 000	15 000	8 500
Fluoridai	60	150	40
Sulfatai	10 000	20 000	7 000
IOA (*)	380	800	250
BIK (**)	40 000	60 000	–

(*) Jeigu atliekose esanti IOA neatitinka šių verčių, kai yra esama pH vertė, tada galima atlikti bandymą esant L/S = 10 l/kg ir pH nuo 7,5 iki 8,0. Atliekos gali būti laikomos atitinkančios IOA priimtino kriterijus, jeigu šio bandymo metu gautas rezultatas neviršija 800 mg/kg (yra pavyzdinis metodas, paremtas prEN 14429).

(**) BIK vertės galima pakaitomis taikyti sulfatų ir chloridų vertėms.

Valstybės narės nustato kriterijus monolitinėms atliekoms, kad būtų užtikrintas toks pats aplinkosaugos lygis, kaip ir taikant pirma pateiktas ribines vertes.

2.3.2. Kiti kriterijai

Be ribinių išplovimo verčių pagal 2.3.1 punktą, granuluotos atliekos taip pat turi atitikti šias papildomas ribines vertes:

Medžiaga	Vertė
BOA (bendra organinė anglis)	5 % (*)
pH	Mažiausiai 6
RNG (rūgščių neutralizavimo geba)	Turi būti įvertinta

(*) Jei ši vertė nepasiekama, kompetentinga institucija gali leisti didesnę ribinę vertę, jeigu IOA vertė 800 mg/kg pasiekama, kai L/S = 10 l/kg ir yra esama medžiagos pH vertė arba pH vertė yra nuo 7,5 iki 8,0.

Valstybės narės turi nustatyti kriterijus, kurie užtikrintų, kad atliekos bus pakankamai stabilios ir atsparios apkrovai. Valstybės narės nustato kriterijus, kuriuos taikant būtų užtikrinta, kad pavojingos monolitinės atliekos, prieš jas priimant į nepavojingų atliekų sąvartynus, būtų stabilios ir nereaguojančios.

2.3.3. *Asbesto atliekos*

Statybinės medžiagos, kuriose yra asbesto, ir kitos tinkamos asbesto atliekos gali būti be bandymų šalinamos nepavojingų atliekų sąvartynuose pagal Atliekų tvarkymo direktyvos 6 straipsnio c punkto iii papunktį.

Turi būti įvykdyti tokie reikalavimai, keliami sąvartynams, į kuriuos vežamos medžiagos su asbestu ir kitos tinkamos asbesto atliekos:

- atliekose nėra kitų pavojingų medžiagų, kurios suriša asbestą, įskaitant rišikliu surištus ar plastike įpakuotus plaušus,
- sąvartynas priima tik statybines medžiagas, kuriose yra asbesto, ir kitas tinkamas asbesto atliekas. Šios atliekos gali būti šalinamos atskiroje nepavojingų atliekų sąvartyno sekcijoje, jeigu ta sekcija pakankamai atskirta,
- kad plaušai neišsisklaidytų, šalinimo zona kasdien bei prieš kiekvieną suslėgimo operaciją uždengiama tinkama medžiaga ir, jeigu atliekos nesupakuotos, reguliariai apipurškiamos,
- sąvartynas ar sekcija uždengiama galutine viršutine danga, kad plaušai nepasklistų,
- sąvartyne ar sekcijoje nevykdomi jokie darbai, dėl kurių galėtų pasklisti plaušai (pvz., kanalų gręžimas),
- po uždarymo saugomas sąvartyno ar sekcijos planas, kuriame paženklinta, kad buvo šalinamos asbesto atliekos,
- imamasi atitinkamų priemonių suvaržyti galimą šios žemės naudojimą uždarius sąvartyną, kad būtų išvengta žmonių sąlyčio su atliekomis.

Sąvartynams, į kuriuos vežamos tik statybinės medžiagos su asbesto priemaisomis, Atliekų tvarkymo direktyvos I priedo 3.2 ir 3.3 punktuose pateikti reikalavimai gali būti sumažinti, jeigu laikomasi pirmiau pateiktų reikalavimų.

2.4. **Į pavojingų atliekų sąvartynus priimamoms atliekoms taikomi kriterijai**2.4.1. *Ribinės išplovimo vertės*

Granuliuotoms atliekoms, priimamoms į pavojingų medžiagų sąvartynus, taikomos toliau pateiktos ribinės išplovimo vertės, bendram išleidimui apskaičiuotos esant $L/S = 2$ l/kg ir 10 l/kg, o C_0 išreiškiamos tiesiogiai mg/l (pirmajam prasisunkimo bandymo eliuatui $L/S = 0,1$ l/kg). Granuliuotoms atliekoms priskiriamos visos nemonolitinės atliekos. Valstybės narės nustato, kokį bandymų metodą ir atitinkamas lentelėje pateiktas ribines vertes taikyti.

Sudedamasis elementas	L/S = 2 l/kg	L/S = 10 l/kg	C_0 (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
As	6	25	3
Ba	100	300	60
Cd	3	5	1,7
Cr iš viso	25	70	15
Cu	50	100	60
Hg	0,5	2	0,3
Mo	20	30	10
Ni	20	40	12
Pb	25	50	15

Sudedamasis elementas	L/S = 2 l/kg	L/S = 10 l/kg	C ₀ (prasisunkimo bandymas)
	mg/kg sausos medžiagos	mg/kg sausos medžiagos	mg/l
Sb	2	5	1
Se	4	7	3
Zn	90	200	60
Chloridai	17 000	25 000	15 000
Fluoridai	200	500	120
Sulfatai	25 000	50 000	17 000
IOA (*)	480	1 000	320
BIK (**)	70 000	100 000	–

(*) Jeigu atliekose esanti IOA neatitinka šių verčių, kai yra esama pH vertė, tada galima atlikti bandymą esant L/S = 10 l/kg ir pH nuo 7,5 iki 8,0. Atliekos gali būti laikomos atitinkančios IOA priimtumo kriterijus, jeigu šio bandymo metu gautas rezultatas neviršija 1 000 mg/kg (yra pavyzdinis metodas, paremtas prEN 14429).

(**) BIK vertes galima pakaitomis taikyti sulfatų ir chloridų vertėms.

Valstybės narės nustato kriterijus monolitinėms atliekoms, kad būtų užtikrintas toks pats aplinkosaugos lygis, kaip ir taikant pirma pateiktas ribines vertes.

2.4.2. Kiti kriterijai

Be ribinių išplovimo verčių pagal 2.4.1 punktą, pavojingos atliekos taip pat turi atitikti šias papildomas ribines vertes:

Medžiaga	Vertė
NDU (*)	10 %
BOA (*)	6 % (**)
RNG (rūgščių neutralizavimo geba)	Turi būti įvertinta

(*) Turi būti taikoma arba NDU, arba BOA.

(**) Jei ši vertė nepasiekama, kompetentinga institucija gali leisti didesnę ribinę vertę, jeigu IOA vertė 1 000 mg/kg pasiekama, kai L/S = 10 l/kg ir yra esama medžiagos pH vertė arba pH vertė yra nuo 7,5 iki 8,0.

2.5. Požeminėms saugykloms taikomi kriterijai

Priimant atliekas į požeminės saugyklas, turi būti atliktas A priede apibrėžtas konkrečios vietos saugumo įvertinimas.

Į požeminės inertinių atliekų saugyklas galima priimti tik tas atliekas, kurios atitinka 2.1 punkte nustatytus kriterijus.

Į požeminės nepavojingų atliekų saugyklas galima priimti tik tas atliekas, kurios atitinka 2.2 ar 2.3 punkte nustatytus kriterijus.

Į požeminės pavojingų atliekų saugyklas atliekas galima priimti tik tada, jeigu jos suderinamos su specifinės vietos saugumo įvertinimu. Šiuo atveju 2.4 punkte nustatyti kriterijai netaikomi. Tačiau tokioms atliekoms privaloma taikyti 1 skirsnyje nustatytą priėmimo tvarką.

3. BANDINIŲ ĖMIMO IR ANALIZĖS METODAI

Pagrindiniam apibūdinimui ir atitikties bandymui reikalingus bandinius ima ir analizę atlieka nepriklausomi ir kvalifikuoti asmenys ir institucijos. Laboratorijos turi turėti atliekų bandymų ir analizės patirties, kurią galima patvirtinti, jose turi būti įdiegta veiksminga kokybės užtikrinimo sistema.

Valstybės narės gali nuspręsti, kad:

1. Bandinius imti gali atliekų gamintojai ar operatoriai, jeigu nepriklausomų ir kvalifikuotų asmenų ar institucijų priežiūra užtikrina, kad būtų pasiekta šiame sprendime iškeltų tikslų;
2. Atliekų analizę gali atlikti atliekų gamintojai ar operatoriai, jeigu jie įdiegė atitinkamą kokybės užtikrinimo sistemą, įskaitant periodiškai atliekamą nepriklausomą patikrą.

Kol CEN standartas nėra oficialus EN, valstybės narės taiko arba nacionalinius standartus ar tvarką, arba CEN standarto projektą, kai jis pereis į prEN stadiją.

Taikomi tokie metodai.

Bandinių ėmimas

Prieš imant bandinius, reikalingus pagrindiniam apibūdinimui, atitikties bandymui ir patikrai vietoje, pagal šiuo metu CEN kuriamo bandinių ėmimo standarto 1 dalį reikia parengti bandinių ėmimo planą.

Bendros atliekų savybės

EN 13137	BOA nustatymas atliekose, dumble ir nuosėdose
prEN 14346	Sausos medžiagos kiekio apskaičiavimas, nustatant sausos medžiagos likutį ar vandens kiekį išplovimo bandymai

prEN 14405	Išplovimo metu susidarančios salvos savybių bandymas – Išplovimo kylančiu srautu bandymas (išplovimo kylančiu srautu bandymas neorganinėms sudėtinėms dalims)
EN 12457/1–4	Išplovimas – Granuliuotos atliekų medžiagos ir dumblo išplovimo atitikties bandymas: <ol style="list-style-type: none"> 1 dalis: L/S = 2 l/kg, dalelių dydis < 4 mm 2 dalis: L/S = 10 l/kg, dalelių dydis < 4 mm 3 dalis: L/S = 2 ir 8 l/kg, dalelių dydis < 4 mm 4 dalis: L/S = 10 l/kg, dalelių dydis < 10 mm

Neapdorotų atliekų skaidymas

EN 13657	Skaidymas siekiant po to nustatyti karališkajame vandenyje ištirpstančių elementų dalį (dalinis kietų atliekų skaidymas prieš neskaidomų elementų analizę, silikatinę matricą paliekant nepaliestą)
EN 13656	Skaidymas vandenilio fluorida, azoto ir chloro rūgščių tirpale veikiant mikrobangomis, siekiant po to nustatyti elementų sudėtį (visiškas kietų atliekų suskaidymas prieš neskaidomų elementų analizę)

Analizė

ENV 12506	Eliuatų analizė – pH, As, Ba, Cd, Cl, Co, Cr, CrVI, Cu, Mo, Ni, NO ₂ , Pb, visos S, SO ₄ , V ir Zn nustatymas (kietų atliekų neorganinių sudėtinųjų dalių ir (arba) jų eliuato analizė; didelis, mažas elementų kiekis ar jų pėdsakai)
ENV 13370	Eliuatų analizė – amonio, AOX, laidumo, Hg, fenolio indekso, BOA, lengvai išlaisvinamo CN, F nustatymas (kietų atliekų neorganinių sudėtinųjų dalių ir (arba) jų eliuato (anijonų) analizė)
prEN 14039	Angliavandenilių kiekio intervale nuo C10 iki C40 nustatymas dujų chromatografija.

Šis sąrašas bus papildytas, kai bus daugiau CEN standartų.

Kompetentingos valdžios institucijos turi patvirtinti metodus, taikomus bandymų ir analizės, kuriems (dar) nėra CEN metodų, metu.

A priedėlis

SAUGUMO ĮVERTINIMAS PRIIMANT ATLIEKAS Į POŽEMINĘ SAUGYKLĄ

1. VISŲ TIPŲ POŽEMINIŲ SAUGYKLŲ SAUGUMO KONCEPCIJA

1.1. Geologinio barjero svarba

Pagrindinis galutinio atliekų šalinimo požeminėse saugyklose tikslas yra atliekų izoliavimas nuo biosferos. Atliekos, geologinis barjeras ir ertmės, įskaitant visas dirbtines struktūras, sudaro sistemą, kuri kartu su visomis kitomis techninėmis pusėmis turi atitikti keliamus reikalavimus.

Bendrosios vandenų direktyvos (2000/60/EB) reikalavimai gali būti įvykdyti tik įrodžius, kad įrengimas išliks saugus ilgą laiką (žr. 1.2.7 punktą). Direktyvos 2000/60/EB 11 straipsnio 3 dalies j punkte visuotinai draudžiama išleisti teršalus tiesiogiai į požeminius vandenis. Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje valstybių narių reikalaujama imtis priemonių siekiant užkirsti kelią visų požeminio vandens telkinių būklės blogėjimui.

1.2. Konkrečiai vietai būdingos rizikos įvertinimas

Vertinant riziką reikia nustatyti:

- pavojų (šiuo atveju pašalintos atliekos),
- receptorius (šiuo atveju biosfera ir, galbūt, požeminis vanduo),
- kelius, kuriais atliekose esančios medžiagos gali pasiekti biosferą, ir
- įvertinti biosferą galinčių pasiekti medžiagų poveikį.

Požeminėms saugykloms taikomi priėmimo kriterijai gali būti nustatomi, *inter alia*, remiantis stabilaus geologinio darinio, kuriame įrengta požeminė saugykla, analize, taigi turi būti patvirtinta, kad nėra svarbios nė viena iš su vieta susijusių sąlygų, nurodytų Atliekų tvarkymo direktyvos I priede (išskyrus I priedo 2, 3, 4 ir 5 skirsnius).

Požeminėms saugykloms taikomi priėmimo kriterijai gali būti nustatyti tik atsižvelgus į vietos sąlygas. Tam būtina įrodyti geologinių sluoksnių, kuriuose ketinama įrengti saugyklą, tinkamumą, t. y. reikia įvertinti izoliavimui kylančią riziką, atsižvelgus į visą atliekų, dirbtinių struktūrų ir ertmių bei stabilaus geologinio darinio, kuriame įrengta požeminė saugykla, sistemą.

Konkrečiai įrenginio vietai būdingos rizikos įvertinimą reikia atlikti ir jo aktyvios eksploatacijos etapui, ir etapui po eksploatacijos nutraukimo. Remiantis šiais įvertinimais galima nustatyti būtinas kontrolės ir saugumo priemones bei parengti priėmimo kriterijus.

Parengiama integruotos veiklos įvertinimo analizė, įtraukiant tokias dalis:

- 1) geologinį įvertinimą;
- 2) geomechaninį įvertinimą;
- 3) hidrogeologinį įvertinimą;
- 4) geocheminį įvertinimą;
- 5) poveikio biosferai įvertinimą;
- 6) eksploatacijos etapo įvertinimą;
- 7) ilgalaikio poveikio įvertinimą;
- 8) visų antžeminių vietos įrengimų poveikio įvertinimą.

1.2.1. Geologinis įvertinimas

Būtinus kruopštus vietos geologinės sandaros tyrimas arba žinios apie ją. Tai apima uolienu, dirvožemių tipų ir topografinius tyrimus ir analizę. Geologinio įvertinimo metu turi būti įrodyta, kad vieta tinkama požeminei saugyklai. Turėtų būti įtraukti duomenys apie bet kurių aplinkinių geologinių sluoksnių sprūdžių ar lūžių vietas, dažnį ir sandarą bei galimą seisminio aktyvumo poveikį tiems dariniams. Turėtų būti išnagrinėtos alternatyvios vietos požeminei saugyklai.

1.2.2. Geomechaninis įvertinimas

Ertmių stabilumas turi būti įrodytas atitinkamais tyrimais ir prognozėmis. Šio įvertinimo metu reikia iširti ir atliekas. Vykstantys procesai turi būti sistemingai išanalizuoti ir dokumentuoti.

Turi būti įrodyta:

- 1) kad ertmių formavimo metu ir vėliau nelauktinos jokios didelės pačios ertmės ar žemės paviršiaus deformacijos, dėl kurių galėtų pablogėti požeminės saugyklos eksploatacijos galimybės arba atsiverti kelias į biosferą;
- 2) kad ertmės atsparumas mechaninei apkrovai pakankamas, kad eksploatacijos metu ji neįgriūtų;
- 3) kad pašalinta medžiaga turėtų būtinas stabilumo savybes, suderinamas su stabilaus geologinio darinio, kuriame įrengta požeminė saugykla, geomechaninėmis savybėmis.

1.2.3. Hidrogeologinis įvertinimas

Reikia atlikti nuodugnius hidraulinių savybių tyrimus, kad galima būtų įvertinti požeminio vandens tėkmių aplinkiniuose geologiniuose sluoksniuose struktūrą, remiantis informacija apie hidraulinių uolienų masės laidumą, lūžius ir hidraulinius gradientus.

1.2.4. Geocheminis įvertinimas

Reikia atlikti nuodugnius uolienų ir požeminio vandens sudėties tyrimus, kad galima būtų įvertinti esamą požeminio vandens sudėtį ir jos potencialią raidą bėgant laikui, lūžius užpildančių mineralų pobūdį ir gausą, taip pat parengti kiekybinį mineraloginį stabilaus geologinio darinio, kuriame įrengta požeminė saugykla, aprašymą. Turėtų būti įvertintas kintamumo poveikis geocheminei sistemai.

1.2.5. Poveikio atmosferai įvertinimas

Reikia atlikti biosferos, kuriai galėtų būti padarytas poveikis, tyrimus. Turėtų būti atlikti pirminiai tyrimai, nustatant natūralų foninį svarbių medžiagų lygį vietoje.

1.2.6. Eksploatacijos etapo įvertinimas

Eksploatacijos etapo analizė turėtų įrodyti:

- 1) ertmių stabilumą, kaip ir 1.2.2 punkte;
- 2) kad nėra jokios nepriimtinos kelių tarp atliekų ir biosferos susidarymo rizikos;
- 3) kad nėra jokios nepriimtinos rizikos, galinčios turėti įtakos įrengimo eksploatacijai.

Siekiant įrodyti eksploatacijos saugumą, reikia atlikti sistemingą įrenginio eksploatacijos analizę, remiantis specifiniais atliekų aprašo, įrenginio tvarkymo ir eksploatacijos plano duomenimis. Turi būti įrodyta, kad atliekos nesureaguos su uoliena jokių cheminiu ar fiziniu būdu, dėl ko galėtų pablogėti uolienos tvirtumas ir sandarumas ir iškilti pavojus pačiai saugyklai. Dėl šių priežasčių, be atliekų, kurias draudžiama priimti pagal Atliekų tvarkymo direktyvos 5 straipsnio 3 dalį, neturėtų būti priimamos ir tokios atliekos, kurios, gulėdamos saugykloje, (dėl temperatūros, drėgmės) gali savaime užsidegti, taip pat dujiniai produktai, lakios atliekos bei iš surinkimo vietų atgabenami nenustatytos sudėties atliekų mišiniai.

Turėtų būti nustatyti konkretūs incidentai, dėl kurių eksploatacijos metu galėtų atsiverti kelias tarp atliekų ir biosferos. Eksploatacijos metu susidaranti įvairių tipų rizika turėtų būti apibendrinta ir suskirstyta konkrečiomis kategorijomis. Turėtų būti įvertinti galimi padariniai. Turėtų būti įrodyta, kad nėra jokios nepriimtinos rizikos, kad eksploatacijos zonos izoliacija bus pažeista. Turėtų būti numatytos nepaprastosios padėties atveju taikytinos priemonės.

1.2.7. Ilgalaikio poveikio įvertinimas

Tam, kad būtų vykdomi subalansuoto atliekų tvarkymo tikslai, turėtų būti įvertinta ilgalaikio poveikio rizika. Turi būti išitikinta, kad per ilgą laikotarpį po to, kai bus nutraukta aktyvi požeminės saugyklos eksploatacija, neatsivers jokių kelių į biosferą.

Požeminės saugyklos vietoje esantys barjerai (pvz., atliekų kokybė, dirbinės struktūros, šachtų ir gręžinių užpildai ir sandarinimas), stabilus geologinio darinio, kuriame įrengta požeminė saugykla, savybės, aplinkiniai geologiniai sluoksniai ir perkrovos turi būti kiekybiškai ištirti, numatant ilgalaikį poveikį, ir įvertinti, remiantis konkrečiais vietai būdingais duomenimis ar pakankamai konservatyviomis prielaidomis. Turėtų būti atsižvelgta į geochemines ir geohidrologines sąlygas, pavyzdžiui, požeminio vandens tėkmės (žr. 1.2.3 ir 1.2.4 punktus), barjerų veiksmingumą, natūralų sumažėjimą, taip pat pašalintų atliekų išplovimą.

Ilgalaikis požeminės saugyklos saugumas turėtų būti įrodytas parengus saugumo įvertinimą, kurį sudarytų pradinės padėties aprašymas nurodytu laiko momentu (pvz., uždarymo metu) bei scenarijus, kuriame būtų nusakyti svarbūs pokyčiai, lauktini per geologinį laikotarpį. Galiausiai turėtų būti parengti skirtingi scenarijai, kuriuose būtų įvertintos atitinkamų medžiagų išleidimo iš požeminės saugyklos pasekmės ir aprašyta galima ilgalaikė biosferos, geosferos ir požeminės saugyklos raida.

Vertinant ilgalaikę atliekų saugyklų keliamą riziką neturėtų būti atsižvelgiama į tarą ir ertmių sienų dangą, kadangi jų egzistavimo laikas ribotas.

1.2.8. Antžeminių vietos įrengimų poveikio įvertinimas

Nors į vietą atgabentos atliekos gali būti skirtos laidoti po žeme, prieš patekdamos į galutinės paskirties vietą, jos iškraunamos, analizuojamos ir, galbūt, sandėliuojamos paviršiuje. Priėmimo įrengimai turi būti suprojektuoti ir eksploatuojami taip, kad nebūtų padaryta žala žmonių sveikatai ir supančiai aplinkai. Jie turi atitikti tokius pačius reikalavimus, kaip ir bet kuris kitas atliekų priėmimo įrengimas.

1.2.9. Kitos rizikos įvertinimas

Siekiant apsaugoti darbuotojus, atliekos turi būti šalinamos tik tokiose požeminėse saugyklose, kurios yra patikimai atskirtos nuo kalnakasybos įrengimų. Atliekos neturėtų būti priimanamos, jeigu jose yra arba gali susidaryti pavojingų medžiagų, galinčių pakenkti žmonių sveikatai, pavyzdžiui, užkrečiamų ligų patogeninių mikrobų.

2. VISŲ TIPŲ POŽEMINĖMS SAUGYKLOMS TAIKOMI PRIĖMIMO KRITERIJAI

2.1. Nepriimtinos atliekos

Atsižvelgiant į 1.2.1–1.2.8 punktus, atliekos, kuriose, jas pašalinus, gali įvykti nepageidautinų fizinių, cheminių ar biologinių transformacijų, neturi būti šalinamos požeminėse saugyklose. Tokioms atliekoms priskiriamos:

- a) atliekos, išvardytos Atlieklų tvarkymo direktyvos 5 straipsnio 3 dalyje;
- b) atliekos ir jų tara, kuri saugykloje esančiomis sąlygomis gali reaguoti su vandeniu ar su stabilium geologiniu dariniu, kuriame įrengta požeminė saugykla, o dėl to
  - pakistų tūris,
  - susidarytų savaime užsiliepsnojančių arba nuodingų, arba sprogių medžiagų ar dujų, arba
  - įvyktų kitų reakcijų, dėl kurių kiltų pavojus eksploatacijos saugumui ir (arba) barjero vienalytiškumui.

Tarpusavyje galinčios reaguoti atliekos turi būti apibrėžtos ir suskirstytos į suderinamumo grupes; skirtingoms suderinamumo grupėms priklausančios atliekos saugykloje turi būti fiziškai atskirtos;
- c) biologiškai skaidomos atliekos;
- d) aitraus kvapo atliekos;
- e) atliekos, iš kurių gali susidaryti nuodingas ar sprogių dujų ir oro mišinys. Tai visų pirma taikoma atliekoms, iš kurių:
  - dėl sudėtinių dalių dalinio slėgio susidaro nuodingų dujų koncentracijos,
  - dėl prisotinimo taroje susidaro koncentracija, didesnė negu 10 % žemutinę sprogių ribą atitinkančios koncentracijos;
- f) atliekos, kurios yra nepakankamai stabilios, kad atitiktų geomechanines sąlygas;
- g) savaime užsiliepsnojančios arba saugykloje esančiomis sąlygomis galinčios savaime užsidegti atliekos, dujiniai produktai, lakios atliekos bei iš surinkimo vietų atgabenami nenustatytos sudėties atliekų mišiniai;
- h) atliekos, kuriose gali būti ar atsirasti užkrečiamųjų ligų patogeninių mikrobų (jau numatyta Atlieklų tvarkymo direktyvos 5 straipsnio 3 dalies c punkte).

2.2. Požeminėse saugyklose tinkamų šalinti atliekų sąrašas

Inertinės atliekos, pavojingos ir nepavojingos atliekos, kurių neuždrausta priimti 2.1 ir 2.2 punktuose, gali būti tinkamos šalinti požeminėse saugyklose.

Valstybės narės gali parengti požeminėse saugyklose priimtinių atliekų sąrašus vadovaudamasi Atliekų tvarkymo direktyvos 4 straipsnyje pateiktu klasifikavimu.

2.3. Konkrečiai vietai būdingos rizikos įvertinimas

Priimant atliekas konkrečioje vietoje būtina atsižvelgti į tai vietai būdingos rizikos įvertinimą.

1.2 punkte apibrėžtas vietai būdingos rizikos dėl atliekų, kurios bus gabenamos į požeminę saugyklą, įvertinimas turėtų įrodyti, kad izoliavimo nuo biosferos lygis yra priimtinas. Kriterijų turi būti laikomasi saugykloje esančiomis sąlygomis.

2.4. Priėmimo sąlygos

Atliekos gali būti paliekamos tik tokioje požeminėje saugykloje, kuri yra patikimai atskirta nuo kalnakasybos darbų.

Tarpusavyje galinčios reaguoti atliekos turi būti apibrėžtos ir suskirstytos į suderinamumo grupes; skirtingoms suderinamumo grupėms priklausančios atliekos saugykloje turi būti fiziškai atskirtos.

3. PAPILDOMOS APLINKYBĖS: DRUSKOS KASYKLOS

3.1. Geologinio barjero svarba

Druskų kasyklų saugumo koncepcijoje atliekas supančiai uolienai skiriamas dvejopas vaidmuo:

- ji yra stabilus geologinis darinys, kuriame atliekos uždaromos,
- kartu su viršutiniais ir apatiniais nelaidžiais uolienų sluoksniais (pvz., anhidritais) jos veikia kaip geologinis barjeras, skirtas neleisti požeminiam vandeniui patekti į sąvartyną ir, jei būtina, neleisti skysčiams ar dujoms išsiveržti už sąvartyno ribų. Jeigu šis geologinis barjeras pažeidžiamas šachtomis ir gręžiniais, eksploatacijos metu jie turi būti užsandarinti, kad nepatektų vanduo, o nutraukus aktyvią požeminės saugyklos eksploataciją, jie turi būti hermetiškai uždaryti. Jei mineralų gavyba tęsiama ilgiau, nei trunka aktyvaus atliekų tvarkymo laikotarpis, sąvartyno zona, po to kai buvo baigta aktyvi jo eksploatacija, turi būti užsandarinta skysčiams nelaidžia užtvara, kuri statoma atsižvelgiant į apskaičiuotąjį veikiančios hidraulinės jėgos kuriamą slėgį, kuris turi atitikti gylį, kad į vis dar veikiančią kasyklą galintis prasiskverbti vanduo neprasiskverbtų į sąvartyno zoną,
- druskų kasyklose druska laikoma visiškai izoliuojančia terpe. Atliekų ir biosferos sąlytis gali įvykti tik katastrofos ar įvykio, matuojamo geologinio laiko masteliu, atveju, pavyzdžiui, vykstant žemės klodų poslinkiams ar erozijai (pavyzdžiui, dėl pakilusio jūros lygio). Beveik nėra tikimybės, kad atliekos saugykloje pakistų, o tokių galimų avarių pasekmės turi būti apsvarstytos.

3.2. Ilgalaikio poveikio įvertinimas

Įrodyti, kad požeminė saugykla druskos kloduose ilgą laiką išliks saugi, iš esmės reikia druskos klodams numatant barjero uolienos paskirtį. Druskos klodai atitinka dujų ir skysčių nepralaidumo reikalavimą, taip pat – dėl savo savybių užpildyti tuščias ertmes – reikalavimus apsupti atliekas ir visiškai jas izoliuoti pasibaigus transformacijos procesui.

Druskos klodų savybė užpildyti tuščias ertmes nepažeidžia reikalavimo dėl ertmių stabilumo aktyvios eksploatacijos metu. Stabilumas svarbus, siekiant užtikrinti eksploatacijos saugumą ir išlaikyti geologinį barjerą vienalytį neribotą laiką, tam kad biosfera būtų nuolat apsaugota. Atliekos turėtų būti visam laikui izoliuotos nuo biosferos. Kontroliuojamas žemės nusėdimas veikiant pernelyg didelei apkrovai ar kiti per ilgą laiką atsirandantys defektai leistini tik tada, jeigu galima įrodyti, kad įvykusių transformacijų metu neatsiras lūžių, nebus pažeistas geologinio barjero vienalytiškumas ir neatsivers jokių kelių, kuriais vanduo galės pasiekti atliekas, arba kuriais atliekos arba jų sudėtinės dalys galės prasiskverbti į biosferą.

4. PAPILDOMOS APLINKYBĖS: KIETA UOLIENA

Giliai kietoje uolienoje įrengtos saugyklos čia apibrėžiamos kaip požeminės saugyklos kelių šimtų metrų gylyje, o kieta uoliena – tai įvairi vulkaninės kilmės uoliena, pvz., granitas ar gneisas, taip pat gali būti ir nuosėdinė uoliena, pvz., kalkakmenis ar smiltainis.

4.1. Saugumo koncepcija

Giliai kietoje uolienoje įrengta saugykla yra galimas būdas apsaugoti būsimas kartas nuo atsakomybės už atliekų priežiūrą, kadangi tokia saugykla projektuojama pasyviai eksploatacijai be jokios būtinybės ją techniškai prižiūrėti. Be to, jos konstrukcija turi nekludyti utilizuoti atliekas arba ateityje imtis korekcinį priemonių. Jos konstrukcija turi užtikrinti, kad nuo dabarties kartų veiklos daromo neigiamo poveikio aplinkai ar atsakomybės nenukentėtų būsimos kartos.

Pagrindinė požeminių atliekų saugyklų saugumo koncepcijos idėja yra atliekų izoliavimas nuo biosferos, taip pat natūralus bet kokių teršalų, nutekančių iš atliekų, slopinimas. Buvo nustatyta būtinybė ilgam laikui apsaugoti visuomenę ir aplinką nuo nuolatinio kai kurių rūšių pavojingų medžiagų ir atliekų poveikio. Ilgas laikas suprantamas kaip keli tūkstančiai metų. Toks apsaugos lygis gali būti pasiektas panaudojant giliai kietoje uolienoje įrengtas saugyklas. Giluminė atliekų saugykla kietoje uolienoje gali būti įrengta arba buvusioje kasykloje, kurioje kalnakasybos veikla nutraukta, arba naujoje atliekų laidojimo vietoje.

Kietoje uolienoje įrengtame sąvartyne visiškai izoliacija negalima. Šiuo atveju turi būti įrengta požeminė saugykla, kad aplinkiniai geologiniai sluoksniai natūraliai slopindami teršalų poveikį sumažintų jį tiek, kad jis nesukeltų jokių negrįžtamų neigiamų padarinių aplinkai. Tai reiškia, kad supančios aplinkos geba slopinti ir skaidyti teršalus lems, ar išleidimas iš tokio įrengimo bus priimtinas.

ES bendrosios vandenių direktyvos (2000/60/EB) reikalavimai gali būti įvykdyti tik įrodant, kad įrengimas ilgą laiką išliks saugus (žr. 1.2.7 punktą). Eksploatacinės giluminės saugyklos sistemos savybės turi būti įvertintos taikant holistinį metodą, pagrindžiant susietą įvairių sistemos sudėtinių dalių funkcionavimą. Kietoje uolienoje įrengtoje giluminėje saugykloje atliekos saugomos žemiau požeminio vandens lygio. Direktyvos 11 straipsnio 3 dalies j punkte visuotinai draudžiama betarpiškai išleisti teršalus į požeminius vandenis. Direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje valstybių narių reikalaujama imtis priemonių siekiant užkirsti kelią visų požeminio vandens telkinių būklės blogėjimui. Kietoje uolienoje įrengtoje giluminėje saugykloje šio reikalavimo laikomasi, kadangi bet kokios iš saugyklos išleistos pavojingos medžiagos, kurių kiekis ar koncentracija galėtų sukelti neigiamą poveikį, nepasieks biosferos, įskaitant ir su biosfera susisiekiančias viršutines požeminio vandens sistemos dalis. Dėl to turėtų būti įvertinti vandens tėkmių biosferoje ir į ją keliai. Turėtų būti įvertintas kintamumo poveikis geohidraulinei sistemai.

Dėl ilgalaikio atliekų, pakuotės skaidymosi ar dirbinių struktūrų būklės blogėjimo kietoje uolienoje įrengtoje giluminėje saugykloje gali kauptis dujos. Į tai turi būti atsižvelgta projektuojant kietoje uolienoje įrengtos giluminės saugyklos patalpas.

*B priedėlis***ATLIEKŲ TVARKYMO DIREKTYVOJE NUMATYTŲ ATLIEKŲ TVARKYMO GALIMYBIŲ APŽVALGA****Ižanga**

1 paveikslėlyje pateikta Atliekų tvarkymo direktyvoje numatytų atliekų tvarkymo galimybių apžvalga kartu su keliais sąvartynų pagrindinių klasių pakategorių pavyzdžiais. Pradiniame taške (viršutinis kairysis kampas) yra atliekos, kurias reikia palaidoti sąvartyne. Pagal Atliekų tvarkymo direktyvos 6 straipsnio a punktą, prieš šalinant daugumą atliekų, jas reikia apdoroti. Bendras sąvokos „apdorojimas“ apibrėžimas yra santykinai platus ir didžia dalimi jį nustatyti paliekama valstybių narių kompetentingoms institucijoms. Daroma prielaida, kad atliekos nepriskiriamos jokiai kategorijai, išvardyti Atliekų tvarkymo direktyvos 5 straipsnio 3 dalyje.

Inertinių atliekų sąvartynas

Pirmas klausimas galėtų būti, ar atliekas galima priskirti pavojingoms atliekoms, ar ne. Jeigu atliekos nepavojingos (pagal Pavojingų atliekų direktyvą (91/689/EB) ir esamą atliekų sąrašą), kitas klausimas galėtų būti, ar atliekos yra inertinės, ar ne. Jeigu jos atitinka atliekų, kurias galima šalinti inertinių atliekų sąvartyne (A klasė, žr. 1 paveikslą ir 1 lentelę), kriterijus, tai tokias atliekas galima gabenti į inertinių atliekų sąvartyną.

Inertines atliekas dar galima gabenti į nepavojingų atliekų sąvartynus, jeigu jos atitinka reikiamus kriterijus (paprastai taip ir turėtų būti).

Nepavojingų atliekų sąvartynas, įskaitant pakategores

Jeigu atliekos nėra nei pavojingos, nei inertinės, tada jos turi būti nepavojingos ir turi būti gabenamos į nepavojingų atliekų sąvartyną. Valstybės narės gali apibrėžti nepavojingų atliekų sąvartynų pakategores vadovaudamosi savo nacionalinėmis atliekų tvarkymo strategijomis, jeigu tai atitinka Atliekų tvarkymo direktyvos reikalavimus. 1 paveiksle parodytos trys pagrindinės nepavojingų atliekų sąvartynų pakategorės: neorganinių atliekų, kuriose yra mažai organinių ar biologiškai skaidomų medžiagų, sąvartynai (B1), organinių atliekų sąvartynai (B2) ir mišrių nepavojingų atliekų, kuriose yra pakankamai dideli organinių ar biologiškai skaidomų ir neorganinių medžiagų kiekiai, sąvartynai. B1 kategorijos sąvartynus galima toliau skirstyti į sąvartynus, kurie neatitinka 2.2.2 punkte nustatytų neorganinių nepavojingų atliekų, kurias galima šalinti kartu su stabiliomis, nereaguojančiomis pavojingomis atliekomis, kriterijų (B1a), ir tuos kriterijus atitinkančių atliekų sąvartynus (B1b). B2 kategorijos sąvartynus galima toliau skirstyti, pavyzdžiui, į sąvartynus biologinius reaktorius ir sąvartynus, skirtus mažiau reaguojančioms, biologiškai apdorojamoms atliekoms. Kai kurios valstybės narės gali pageidauti dar smulkiau klasifikuoti nepavojingų atliekų sąvartynus, taigi kiekvienoje pakategorėje dar gali būti apibrėžti vienerūšių atliekų ir sąvartynai ir sąvartynai sukietėjusioms ar monolitinėms atliekoms (žr. išnašą po 1 lentelę). Valstybės narės gali nustatyti nacionalinius priėmimo kriterijus, kad nepavojingos atliekos būtų tinkamai paskirstytos po įvairių pakategorių nepavojingų atliekų sąvartynus. Jeigu smulkiau klasifikuoti nepavojingų atliekų sąvartynų nepageidaujama, visos nepavojingos atliekos (aišku, atsižvelgiant į Atliekų tvarkymo direktyvos 3 ir 5 straipsnius) gali būti gabenamos į mišrių nepavojingų atliekų sąvartynus (B3 klasė).

Stabilių, nereaguojančių pavojingų atliekų šalinimas nepavojingų atliekų sąvartynuose

Jeigu atliekos pavojingos (pagal Direktyvą 91/689/EB ir esamą atliekų sąrašą), tai gali būti, kas jas apdorojus tokios atliekos atitiks kriterijus, leidžiančius šalinti stabilias, nereaguojančias pavojingas atliekas nepavojingų atliekų sąvartynų sekcijose, skirtose neorganinėms atliekoms, kuriose yra nedidelis organinių ar biologiškai skaidomų medžiagų kiekis, atitinkančioms 2.2.2 punkto kriterijus (B1b klasė). Atliekos turi būti granuliuotos (padarytos chemiškai stabiliomis) arba sukietėjusios ar monolitinės.

Pavojingų atliekų sąvartynai

Jeigu pavojingos atliekos neatitinka kriterijų, leidžiančių jas šalinti B1b klasės sąvartyne ar nepavojingų atliekų sekcijoje, kitas klausimas galėtų būti, ar jos atitinka priėmimo į pavojingų atliekų sąvartynus kriterijus, ar ne (C klasė). Jeigu kriterijai tenkinami, tas atliekas galima šalinti pavojingų atliekų sąvartyne.

Jeigu priėmimo pavojingų atliekų sąvartyne kriterijai netenkinami, atliekas reikia toliau apdoroti ir tikrinti, ar jos atitinka tuos kriterijus, tęsiant šią procedūrą tol, kol atliekos atitiks kriterijus.

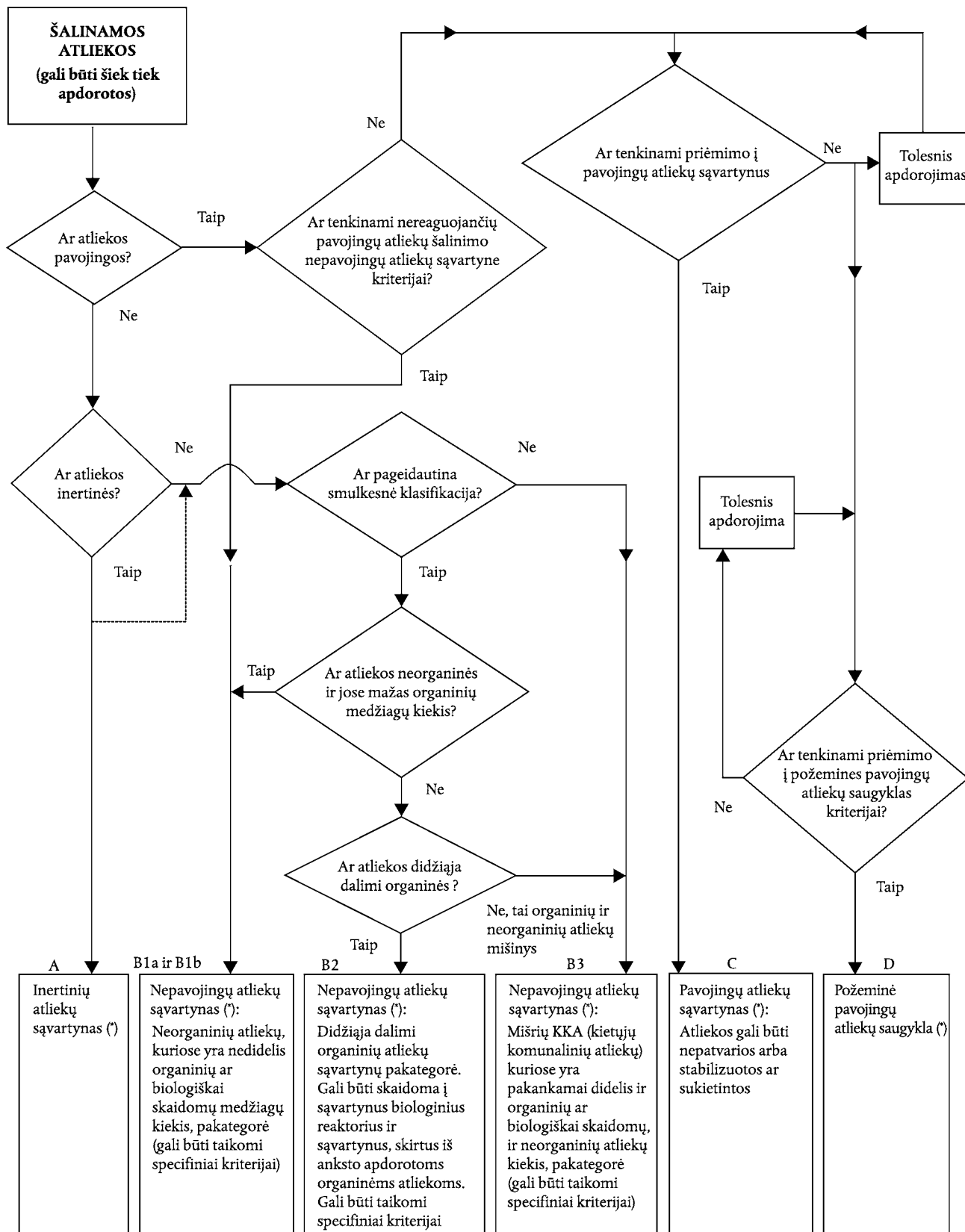
Požeminės saugyklos

Kitaip, galima patikrinti, ar atliekos atitinka požeminio saugojimo kriterijus. Jeigu kriterijai tenkinami, atliekas galima gabenti į požeminę pavojingų atliekų saugyklą (D_{HAZ} sąvartynų klasė). Jeigu požeminėse saugyklose priimamoms atliekoms taikomi kriterijai netenkinami, atliekas galima toliau apdoroti ir vėl patikrinti jų atitiktį.

Nors požeminės saugyklos daugiausia rezervuojamos ypatingoms pavojingoms atliekoms, teoriškai šios pakategorės sąvartynuose gali būti šalinamos ir inertinės (D_{INERT} klasė), ir nepavojingos ($D_{NON-HAZ}$ klasė) atliekos.

1 paveikslas

Schema, vaizduojanti Atliekų tvarkymo direktyvoje numatytas atliekų tvarkymo galimybes

(*) Teoriškai į požeminę saugyklą galima gabenti ir inertines bei nepavojingas atliekas

1 lentelė

Sąvartynų klasių apžvalga ir pakategorių pavyzdžiai			
Sąvartyno klasė	Pagrindinės pakategorės (požeminės saugyklos, vienuose atliekų sąvartynai ir sukietėjusių, monolitinių (*) atliekų sąvartynai gali būti kiekvienoje sąvartynų klasėje)	Ženklimas	Priėmimo kriterijai
Inertinių atliekų sąvartynas	Sąvartynas, į kurį priimamos inertinės atliekos	A	Išplovimo ir organinių sudėtinių dalių kiekio kriterijai nustatomi ES lygyje (2.1.2 punktas). Neorganinių sudėtinių dalių kiekio kriterijai gali būti nustatyti valstybių narių lygyje.
Nepavojingų atliekų sąvartynas	Neorganinių nepavojingų atliekų, kuriose yra nedidelis kiekis organinių ar biologiškai skaidomų medžiagų, sąvartynas, kai atliekos neatitinka kriterijų, 2.2.2 punkte nustatytų tokioms atliekomis, kurios gali būti šalinamos kartu su stabiliomis, nereaguojančiomis pavojingomis atliekomis	B1a	Išplovimo ir bendro kiekio kriterijai nenustatomi ES lygyje.
	Neorganinių nepavojingų atliekų, kuriose yra nedidelis organinės ar biologiškai skaidomos medžiagos kiekis, sąvartynas	B1b	Išplovimo ir organinių medžiagų (BOA) bei kitų savybių kriterijai nustatomi ES lygyje, bendri granuliuotoms nepavojingoms ir stabilioms, nereaguojančioms pavojingoms atliekomis (2.2 punktas). Pastarosioms papildomus stabilumo kriterijus nustato valstybės narės. Monolitinių atliekų kriterijai nustatomi valstybių narių lygyje.
	Organinių nepavojingų medžiagų sąvartynas	B2	Išplovimo ir bendro kiekio kriterijai nenustatomi ES lygyje.
	Mišrių nepavojingų atliekų, kuriose yra pakankamai didelis ir organinių ar biologiškai skaidomų atliekų, ir neorganinių atliekų, sąvartynas	B3	Išplovimo ir bendro kiekio kriterijai nenustatomi ES lygyje.
Pavojingų atliekų sąvartynas	Antžeminis pavojingų atliekų sąvartynas	C	Išplovimo kriterijai granuliuotoms pavojingoms atliekomis ir bendras kai kurių sudėtinių dalių kiekis nustatytas ES lygyje (2.4 punktas). Monolitinių atliekų kriterijai nustatomi valstybių narių lygyje. Papildomi teršalų kiekio kriterijai gali būti nustatyti valstybių narių lygyje.
	Požeminė saugykla	D _{HAZ}	Ypatingi reikalavimai, nustatyti ES lygyje, išvardyti A priede.

(*) Monolitinių atliekų pakategorė svarbi tik B1, C bei D_{HAZ} ir, galbūt, A klasių atvejais.